

Aan de Tweede Kamer der Staten Generaal
T.a.v. de fractievoorzitters
Postbus 20018
2500 EA 's-Gravenhage

's-Gravenhage, 21 september 2021
NvH/corsp/020

Betreft: eerste VCP-reactie op Miljoenennota en Rijksbegroting 2022

Geachte fractievoorzitters,

De Vakcentrale voor Professionals (VCP) geeft u graag haar eerste commentaar mee op de door het demissionaire kabinet met Prinsjesdag gepresenteerde voorstellen aan uw Kamer. De eerste reactie van de VCP laat zich samenvatten met: inkomen moet omhoog, werkdruk omlaag.

Koopkracht gerommel in de marge

Het vrij besteedbaar inkomen moet structureel omhoog om het leven betaalbaar te houden. Voor veel werkenden, waaronder een steeds grotere groep middeninkomens, is het alsmaar moeilijker om rond te komen door achterblijvende inkomens, hogere lasten en stijgende uitgaven. Het koopkrachtbeeld is ronduit teleurstellend, als je kijkt naar het voorspoedig economisch herstel. Dat geldt niet alleen voor werkenden, maar ook voor ouderen met een aanvullend pensioen. De inflatie wordt amper gecorrigeerd door de inkomensontwikkeling en huishoudens mogen blij zijn wanneer ze er niet op achteruitgaan¹. De politiek mag het niet bij gerommel in de marge laten.

Samenhangende aanpak middengroepen

De koopkracht in Nederland staat al jaren onder druk. Nivellering slaat telkens weer toe bij de middeninkomens. Naast achterblijvende inkomens en lastenverzwaringen zorgen ook de olopende huishouduitgaven voor toenemende onzekerheid bij middeninkomens², bijvoorbeeld door stijgende zorgpremies, hogere energielasten en hogere woonlasten. Dat vraagt volgens de VCP om een meer samenhangende aanpak, inclusief de toeslagen. De lasten op arbeid moeten omlaag, zodat het besteedbaar inkomen toeneemt. De relatief hoge marginale tarieven op arbeidsinkomsten, vooral voor de middengroepen, werken bovendien verstorend op de arbeidsdeelname. De VCP pleit daarom onder andere voor het terugdraaien van de inkomensafhankelijke afbouw van de algemene heffingskorting en de arbeidskorting. Voor gepensioneerden en werkenden moet er vooruitlopend op het nieuwe pensioenstelsel snel een transitiekader komen, dat indexatie dichterbij brengt.

Professionele ruimte en professionele ontwikkeling

De VCP vraagt verder met klem om maatregelen die de werkdruk van professionals verlichten. Voor een deel hangt de werkdruk samen met krapte op de arbeidsmarkt. Werkgevers zijn te weinig bezig met opleiding en innovatie en te veel met concurreren op loon. Investeer in werknemers en zorg voor meer professionele ruimte. Klagen over tekorten heeft geen zin als je kijkt naar de beperkte salarisstijgingen. De VCP blijft zich uitspreken tegen de op handen zijnde afschaffing van de scholingsaftrek, omdat er geen goed alternatief is voor professionals die eigen regie willen nemen. Er moeten positief stimulerende prikkels komen voor omscholing en ontwikkeling wanneer de werknemer

¹ Huishoudens hebben de afgelopen twintig jaar niet of nauwelijks van de welvaartsgroei geprofiteerd. Bij economische tegenslag moeten veel huishoudens meteen de hand op de knip houden, wat bijdraagt aan de volatiliteit van de binnenlandse consumptie. In: SER Verkenning Volatiliteit Nederlandse economie nader bezien (2020).

² Zie ook Koopkrachtonderzoek MWM2 in opdracht van De Unie (2019) over 'Inkomens- en uitgavenzekerheid en belastingmoraal'

eigen regie wil nemen, onder meer in de fiscaliteit. Leven lang ontwikkelen moet niet alleen bij woorden blijven.

Werkdruk giftige cocktail (semi-)publieke sector

De VCP ziet werkdruk en ziektegevallen, zoals burn-out, als steeds groter wordend probleem. Een giftige cocktail, zeker in publiek gefinancierde sectoren, zoals in de zorg, de veiligheid, het onderwijs en de uitvoering. Het is niet alleen een probleem voor de professional zelf, maar ook voor de maatschappij als geheel. Kijk alleen al naar de lange wachtlijsten en volle klassen. Vermindering van regeldruk en genoeg personeel zijn een begin, maar het gaat tevens om voldoende waardering, ook in de vorm van meer loon. Er zijn flinke investeringen nodig in de publieke sector. Dat vraagt een brede aanpak³. Er moet structureel geld bij, zodat het aantrekkelijk wordt om daar te werken.

Grote vraagstukken blijven liggen door formatie

Een nieuw kabinet moet echt andere keuzes maken, want de huidige keuzes in uitgaven en mix van belastingen leiden niet tot een beter Nederland. Volgens de VCP ligt er aantal grote vraagstukken die een nieuw kabinet moet oppakken. De sociaaleconomische agenda⁴ die er vanuit de SER ligt, is een belangrijke stap in het keren van de toenemende onzekerheid en een noodzakelijke verbetering van de positie van werkenden op de arbeidsmarkt. De VCP kijkt met zorg naar het langzame verloop van de formatiebesprekingen. Er liggen belangrijke keuzes voor en die zijn niet geholpen met uitstelgedrag. Naast de arbeidsmarkt, inkomen en werkdruk liggen er grote vraagstukken voor als het gaat over de woningmarkt en ingrijpende transitie (zoals de digitale transitie, energietransitie, klimaattransitie en circulaire economie). Vraagstukken met grote gevolgen voor professionals en middengroepen. Vraagstukken waar professionals ook deel uitmaken van de oplossing.

Ten behoeve van de begrotingsbehandelingen zullen wij u een uitgebreidere reactie van onze zijde doen toekomen. Uiteraard zijn wij te allen tijde bereid de inhoud van deze brief nader toe te lichten.

Hoogachtend,

Nic van Holstein
voorzitter

cc: Minister-president, drs. M. Rutte
Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, drs. W. Koolmees
Minister van Financiën, mr. W.B. Hoekstra
Vaste Commissie Tweede Kamer voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Vaste Commissie Tweede Kamer voor Financiën

³ Zie ook cmhf.nl voor oproep tot Deltaplan Publieke sector. Een plan dat een duurzaam en houdbaar perspectief biedt voor het goed functioneren van de publieke sector.

⁴ SER-advies over sociaaleconomisch beleid 2021-2015, 'Zekerheid voor mensen, een wendbare economie en herstel van de samenleving'.